

د مری د غسل او کفن د فن طریقه

پژوهش

پیشکش:

مجلس المدينة العلمية (جعفر اسلام)

ترجمه:

ترانسليشن بیمارتمند (جعفر اسلام)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ إِسْمَ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

د بري د غسل او كفن دفن او نيتونو، فضيلتونو او مسائلو او نور تعصيل باندي مشتمله رساله

د مری د غسل او كفن دفن طريقه

پيش کش

مجلس اسلامک ريسچ سينٹر

المدينة العلية

او

مجلس كفن دفن

(دعوت اسلامی)

ناشر

مكتبة المدينة، کراچی

الصلوة والسلام عليك يا رسول الله   وعلى الله واصحابك يا حبيب الله

د کتاب نوم :   د مری د غسل او کفن دفن طریقه

مجلس المدينة العلميہ اور مجلس کفن دفن   پیش کش :

ناشر :   مکتبۃ المدینہ کراچی

د مکتبه المدینه شاخونه

0 2 1 - 3 2 2 0 3 3 1 1	01	◇..... کرامي: شهيد مسجد کھارا در
0 4 2 - 3 7 3 1 6 7 9	02	◇..... لاھور: دا تادر بارا کیت گنج پخت روڈ
0 4 1 - 2 6 3 2 6 2 5	03	◇..... سردار آباد: (فضل آباد) ایمن پور بازار
0 5 8 2 7 4 - 3 7 2 1 2	04	◇..... کشمیر: پوك شہید ایں پور
0 2 2 - 2 6 2 0 1 2 2	05	◇..... حیدر آباد: فیضان مدینہ آنندی ٹاؤن
0 6 1 - 4 5 1 1 1 9 2	06	◇..... ملکان: نزد پہلی والی مسجد انور وان بو جہر گیٹ
0 4 4 - 2 5 5 0 7 6 7	07	◇..... اول کالہ: کالہ روز باتقبال غوشہ مسجد نزد تحصیل کوئلہ
0 5 1 - 5 5 5 3 7 6 5	08	◇..... راولپنڈی: فضل دا پلازو کیٹی پوك قبل روڈ
0 6 8 - 5 5 7 1 6 8	09	◇..... خان پور: درانی پوك نمبر کنارہ
0 2 4 4 - 4 3 6 2 1 4 5	10	◇..... نواب شاہ: چک باتار نزد MCB
0 7 1 - 5 6 1 9 1 9 5	11	◇..... کشمیر: فیضان مدینہ بیجان روڈ
0 5 5 - 4 2 2 5 6 5 3	12	◇..... گوجرانوالہ: فیضان مدینہ شکو پورہ موڑ گوجرانوالہ
	13	◇..... پشاور: فیضان مدینہ گلگرگ نمبر 1 انور اسٹریٹ صدر

په مخ مُبارک باندي د خوشحالی آثار

د حضرت سیدنا سَلَّمَ بِنْ سَعْدٍ بِهِ الرَّحْمَةِ تَعَالَى عَنْهُ نه روایت دے چه یوه ورئ سرکار نامدار، زمونږ د بې وسو مددګار حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْمُسَلَّمَ بهر ته تشریف راپرو، په دې موقع حضرت سیدنا ابُو ظَلْحَمَه بِهِ الرَّحْمَةِ تَعَالَى عَنْهُ ور مخکنې شو او عرض ئې اوکړو: ”يَا رَسُولَ اللَّهِ حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْمُسَلَّمَ! زما مور و پلار د په تاسو ټربان شي، نن مو په مخ مُبارک باندي د خوشحالی آثار بشکاري؟“

نېي خود

حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْمُسَلَّمَ او فرمائیل:

”بېشکه! اوس چرائیل امین (عَلَيْهِ السَّلَامُ) زما خنګ ته راغلے وو او هغوي اُووئیل: اے مُحَمَّد! حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْمُسَلَّمَ چا چه په تاسو باندي یو خل دُرُود شریف اولوستو الله تعالی به د هغه په اعمال نامه کښې لیکي او لس گناهونه به ئې وران [یعنی ختم] کري او لس درجات به ئې زیات کري.“

(النَّقْوَلُ التَّبِيعُ ص ۱۰۷)

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْكَبِيرِ

تجهیز و تکفین خه ته واي؟

د تجهیز لڳوي معنی ده: د ضرورت سامان را پیدا کول، بنکلے کول او د تکفین معنی ده: کفن ور اغوستل. د مرگ نه پس چه انسان ته کوم لباس او خور شي هغې ته کفن واي او د تجهیز و تکفین نه مُراد د مرگ نه واخله تر خخولو پورې چه د مرې د پاره د کومو امورو ضرورت وي هغه ټول امور پوره کول. په دې کښې د مرې گُسل، کفن، د جنازه لموخ، قبر کنستل ټول شامل دي.

شرعی حکم

د مسلمان تجهیز و تکفین فریض ګفایه دے.

فرض ڪفایه

فرض ڪفایه هغه دی چه د هغې کول د هر یو د پاره ضروري نه دی بلکه خوک خوک
چه خبر شو په هغويي کښي خه کسانو اوکړو نو د ټولو له طرفه ادا شو او کومو ته چه
خبر شوئے وو په هغويي کښي یو هم اونکړو نو ټول به ګنهګار وي. (قارافټاوى کتاب الصلاة ۵۷/۲)
ملعضاً

خوبو خوبو اسلامي ورونو! په تجهيز و تکفين [يعني كفن دفن] کښي شريک کيدل
ساعت او د اجر و ثواب باعيث دي، په حدیث شریف کښي د دې زبردست فضیلت
را غلے دے. چنانچه

د تجهيز و تکفين زبردست فضیلت

آمِيرُ الْمُؤْمِنِين حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُزَاضِي شیر خُدا ﷺ نه روایت دے چه
سُلْطَانُ النَّبِيَّاء ﷺ ارشاد فرمائیلے دے چه خوک کوم مرے اولمبوي، کفن
ورواوندي، خوشبو پرې پوري کړي، جنازه ئې اوچته کړي، [د جنازه] لموخن ئې اوکړي
او کومه ناقصه خبره [يعني د مرې عیب] چه اُرویني هغه پته کړي هغه د ګناهونو نه داسې
پاک شي خنګه چه د پیدائش په ورڅو وو. (ابن ماجہ کتاب الجنائز، باب ماجاه في غسل الميت: ۲۰۱/۲، حدیث ۱۴۶۲)

سُبْحَنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ!! خنګه بنکلے فضیلت دے. لکه د تجهيز و تکفين کولو والو خومزې
شي لهذا که د یو مسلمان د وفات نه خبر شئ او کیدے شي نو د بنو بشو نیټونو کولو
سره ئې په کفن دفن کښي ضرور شاملېږئ

مری ته د گُسل ورکولو فضیلت

حضرت سَيِّدُنَا جَابِر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نه روایت دے چه تاجدار رسالت، شَهَنْشَاهِ نُبُوت ﷺ
فرمائیلی دي: چا چه کوم مری ته گُسل ورکړو هغه به د خپلو ګناهونو نه داسې

پاک او صفا شي خنگه چه په هغه ورخ وو په کومه ورخ چه د هغه مور هغه راوري وو.

(معجمُ أوشط للطبراني باب الهاء، حديث ٤٢٩/٦)

اوسم به د مری د غسل طريقه بيانيري خو مخکنبي خه نيتونه اوکړئ.

مری ته د غسل ورکولو نيتونه

رضائي إلهي حاصلولو او د آخرت د ثواب ګټلو د پاره به مری ته غسل ورکولو # فرض ګفایه به ادا کوم # چه خومره کیدے شوه او داسه کښي به اوسيبرم # ضرورتاً به معاوننيو [يعني غسل ورکولو کښي ملګرتيا کونکو] ته د غسل طريقه او سُتّونه بشایم # د مری د ستر پتوولو به خاص خیال ساتم # چه اندامونه ئې خوزومونو په قلاړه او نرمي سره به حرکت ورکولو # د اوبيو د اسراونه به خان ساتم # د مری بې وسیع ليدلونه به د عيرت حاصلولو کوشش کوم # که خه مسئله پېښه شوه نو دا را لافتاء اهلیستن نه به شرعی رهنمائي حاصلولو # خداخواسته که د مری مخ تور شو یا خه بل خه بدلون پکښي او شونو د شريعت د حکم مطابق به ئې پتوولو او ملکروته به هم د هغې د پتوولو ترغيب ورکولو # که بنه علامت پکښي بنکاره شو مثلاً خوشبو راتلل، مُسکي کيدل وغیره نو خلقوته به ئې هُم بيانوو.

مری ته د غسل ورکولو طريقه

اګربتئ يا سپيلني بل کړئ، پينځه يا ووه خله ئې تختے ته لوګه کړئ يعني دومره پيرے ئې د تختے نه تاؤ راتاؤ کړئ، په تخته باندي مرے داسي خملوي خنگه ئې چه قبر کښي خملوي، د نامه نه واخله د زنگونانو سره ئې په یوه توته [يعني کپره باندي] پې کړئ. (نن صبا پرې د غسل په دوران کښي سپينه کپرا اچوي، هغه چه لمده شي نو د مری ستر پکښي بنکاري او سې پردګي ئې کېږي لهذا نسواري يا د بل رنګ پېړه کپره چه د لمدیدو سره ئې ستر نه بنکاري، کپره که دو خله راغبرکه کړئ نو غوره ده) د پردې د پوره پوره احتیاط سره د مری نه جامه اوباسې بیا د

غُسل ورکوونکے د خپل لاس نه کپره راتاو کپري او اول د ورله دواړه طرف ته استنځاء اوکپري (يعني به او بودئي او وينځي) بيا د ورله د لمانځه په شان او دس اوکپري يعني درې خله د ورله مخ [او وينځي] بيا د ورله د خنګلو سره دواړه لاسونه درې درې خله او وينځي، بيا د ورله د سر مسح اوکپري، بيا د ورله درې خله دواړه نښې او وينځي. د مرپي په او دسه کښې او ل درې خله لاسونه د ګیتوپورې وینڅل، خله وینڅل او په پوزه کښې او به اچول نشته، البتہ د مالوچو پوسنکې د لوند کپري او په غابښونو، ورو، شوندو او سپېرمو [يعني د پوزې په سورو] پوري د ئې ورله راښکارې. بيا د ورله د سر يا د ګيرپي وینښته ئې که وي او وينځي، صائۇن يا شيمپو استعمالولې شئ. بيا ئې په کڅه ډډه خملوئ او د بيرپي د پانزو خوتکيدي او به (چه ترمي شوي وي) او که دا نه وي نو خالصې ترمي او به پري د سر نه د بنسپو پوري تيرپي کپئي چه تختي ته او رسپېري. بيا ئې په بنې ډډه کپئ او هم هغه شان اوکپئي بيا ئې کښينوئ او په نرمئ ئې د ختيپي په لاندېنې حصه لاس راښکارې او که خه تري او خي نو اوئي وینځي، په دويم څل د او دس او غسل ورکولو حاجت نشته بيا پري د سر نه واخله بشپوپوري د کافورو او به تيرپي کپئي. بيا ورله په یوه پاکه کپره بدن په قلاړه قلاړه وچ کپئي. یو څل په تول بدن باندي او به بهيوں فرض دي او درې خله سُنت دي. د مرپي په غُسل کښې بې دریغه او به مه اړوئ. یاد ساتيغ آخترت کښې د یو یو خاځکي حساب دئ.¹ (مَذَنِي وَصِيَّتْ نَامَهْ نَهْ مَاخُوذَ)

زنانه مرپي ته د غُسل ورکولو طریقه

غُسل او کفن د پاره د دې خیزونو انتظام اوکپئ.

¹ د او بود اسراف او د مُستعملو او بيو په باره کښې د آهمو معلوماتو د پاره د امير آهل سُنت دا هست [برگاڻه العالمیه رساله "د او دس طریقه" ولو](#).

﴿۱﴾ د گُسل تخته ﴿۲﴾ اگرتيع ﴿۳﴾ د تيلو چې ﴿۴﴾ دو پيرې خادرې (که نسواري وي نوبهره د) ﴿۵﴾ مالوچ ﴿۶﴾ د غټ رومال په شان دو کپرے (د استجا وغیره دباره) ﴿۷﴾ دو بالتي ﴿۸﴾ دو مګرے [يعني د لامبلو د لاستي والا لوئي] ﴿۹﴾ صابن ﴿۱۰﴾ د بيرې پانري ﴿۱۱﴾ دو تولياکاني ﴿۱۲﴾ د کفن ناګندلي د غټ بر توهه [کپره] ﴿۱۳﴾ قينچي ﴿۱۴﴾ ستن او تار ﴿۱۵﴾ کافور ﴿۱۶﴾ خوشبو.

اگرتيع يا سپيلني بل کړئ، پينځه يا ووه خله ئې تخته ته لوګکه کړئ يعني دومره پيرے ئې د تخته نه تاؤ راتاؤ کړئ، په تخته باندي مړے داسې خملوي خنګه چه ئې په قبر کښې خملوي، د نامه نه واخله د زنکونانو سره ئې په یوه توهه [يعني کپره باندي] پت کړئ. (زن صبا پري د گُسل په دوران کښې سپينه توهه اجوي، هغه چه لمده شي نود مرې ستر [پکښې بنکاري او] سه پرداکۍ ئې کېږي لهذا نسواري يا د بل رنګ پيره کپره چه د لمدیدو سره ئې ستر نه بنکاري، توهه که دو خله راغبرکه کړئ نو غوره ده) د پردازه د پوره پوره احتياط سره د مرې نه جامه اوږيسه، هم دغسپي که ميخکي يا واليء يا بل خه کالې وي نو هغه هم تري په نرمي اوږيسه بيا د گُسل ورکونکي د خپل لاس نه کپره راتاو کړي او اول د ورله دواړه طرف ته اړستنجاء اوکړي (يعني به اوږيدې اووینځي) بيا د ورله د لمانځه په شان او دس اوکړي يعني درې خله د ورله مخ [اووینځي] بيا د ورله د خنګلو سره دواړه لاسونه درې درې خله اووینځي، بيا د ورله د سر مسح اوکړي، بيا د ورله درې خله دواړه نښې اووینځي. د مرې په او داسه کښې اول درې خله لاسونه د ګیتوپوري وینڅل، خله وینڅل او په پوزه کښې او به اچول نشته، البتہ د مالوچو پوسنکي د لوند کړي او په غابښونو، ورو، شوندو او سپېرمو [يعني د پوزې په سورو] پوري د ئې ورله رابنکاري. بيا د ورله سر اووینځي، صابن يا شيمپو يا دواړه استعمالوله شي. (خود دي د زيات استعمال سره ویخته ګډه کېږي لهذا د بيرې د پانرو خوتکيدلي او به کافي دي) بيا ئې په ګډه ده خملوي او د بيرې د پانرو خوتکيدلي او به (چه ترمي شوي وي) او که دا نه وي نو خالصې ترمي او به پري د سر نه نښو پوري تيرې کړئ چه تخته ته او رسيرې. بيا ئې په نښې ده کړئ او هم هغه شان اوکړئ بيا ئې کښينوئ او په نرمي ئې د خيتمې په لاندې نعی حصه لاس رابنکاري او که خه تري او خي نواوئي وینځي، په دويم خل د او دس او گُسل ورکولو حاجت نشته بيا پري د سر نه واخله نښو پوري د کافورو او به تيرې

کړئ. بیا ورله په یوه پاکه توته بدن په قلاره قلاره وچ کړئ. یو خل په تول بدن باندې او به بهیول فرض دي او درې څله سُنت دي. د مرې په غسل کښې بې دریغه او بهه اړوی. یاد ساتئ آخرت کښې د یو یو خاځکي حساب دے.² (مَدَنِي وَجْهَت نَامَه نَه مَاخُوذَا)

د مرې د غُسل مَدَنِي ګلونه

● د مرې په غسل او ګفن دَفَن کښې تادي کول [يعني زر کول] پکار دي څکه چه په حدیث کښې د دې پیر تاکید راغلے دے. (چَحَّة نَبِرَة، کتاب الصلوٰۃ بَاب الجنائز، ص ۱۳۱) مشهور مفسِر حَكِيمُ الْأُمَّة حضرت مُفتی احمد يار خان (محمد اشوعاع علیه فرمائی): چه خومره کیدے شي خخولو کښې تادي کول پکار دي، بې ضرورته ناوخته کول سخت ناجائزه دي څکه چه په دې کښې د مرې د پرسیدو، شلیدو او بې ہُرمتی اندیښنه وي. (مرآۃ المساجیح، جنائز کی کتاب، ۴۴۷/۲)

● [د مرې په] تول بدن باندې یو خل او به بهیول فرض دي او درې څله سُنت دي، کوم خائیه کښې چه غسل ورکړئ نو مُستَحِب دا دي چه هلته پرده اوکړئ چه د لمبولو والو او کومک کونکو نه سوا ئې بل خوک نه شي لیدلے، لمبولو وخت کښې ئې داسې خملوی خنکه ئې چه قبر کښې خملوی یا ئې قبلے طرف ته بنې په کړئ یا چه خنکه آسانه وي هغسي اوکړئ. (عالیکباری کتاب الصلوٰۃ البَابُ الْحَادِيُّ وَالْعَشْرُونُ فِي الْجَنَائِزِ، الفصل الثانی فی الغسل، ۱۵۸/۱)

غُسل ورکونکي د پاره مَدَنِي ګلونه

● غُسل ورکونکي ته پکار ده چه باطھارت [يعني پاک] وي. که جُنُبی کس غُسل ورکړو نو کراحت دے خو غُسل به اوشي. (عالیکباری، کتاب الصلوٰۃ البَابُ الْحَادِيُّ وَالْعَشْرُونُ فِي الْجَنَائِزِ، الفصل الثاني فی الغسل، ۱۵۹/۱)

² د اوپو د إسراف او د مُستعملو اوپو په باره کښې د آهمو معلوماتو د پاره د اميرِ اَهْلِسُّنَّت دا همث ترکائِهِ العالیه رساله "د اودس طریقه" ولوی.

که بے او دسه کس گسل ورکرو نو کراحت نشته. (علمکبری، کتاب الصلوۃ الباب الحادی والعشرون فی الجنائز، الفصل الثانی فی الغسل، ۱۵۹)

د گسل ورکونکی خواته خوشبو [یعنی اکربتی وغیره] بلول مُستَحِب دی چه که د مری د بدن نه بوئ وغیره راخی چه هغه پری پوهه نه شي کنی هغه به پریشانه شي، او هغه ته پکار دی چه په قدر د حاجت د مری اندامونو ته کوری، بې ضرورتہ د کوم اندام ته نه کوری خکه چه کیدے شي د هغه په بدن کنې خه عیب وي چه هغه به هغه پت ساتلو.

(جُوڭەرتىزىه، کتاب الصلوۃ باب الجنائز، ص ۳۱)

سپرے د سپری لمبوي او بىخە د بىخى لمبوي، مىرى كه وروكى هلك وي نوبىخە ئى هۇم لمبولي شي او ورە جىنىء سپرے ھم [لمبولي شي]، ورپىكى نه دا مُراد دے چە د شەھوت حد ته نه وي رسيدلى. (علمکبری، کتاب الصلوۃ الباب الحادی والعشرون فی الجنائز، الفصل الثانی فی الغسل، ۱۶۰)

مرېي ته گسل ورکولو نه پس غسال (یعنی گسل ورکونکی) د پاره گسل کول مُستَحِب دى. (داز افتاء آهلىسنت)

د کفن وراغوستلو فضيلت

خورو خورو اسلامي ورونو! مرېي ته کفن اغواستل د ثواب کار دے او په دېرو حدیثونو کنېي کفن وراغوستلو والا د پاره د جىتى جامو او د ورینبىمنو د بىكى لباس زىرى د ورکپى شو دے. چنانچە يو حدیث پاك او کورئ.

جَنَّتِي لِبَاسٍ

د حضرت سَيِّدُنَا أُبُو أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ فِي الْمُقَاتَلَةِ نَهْ رَوَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرِمَأَيْلِي دى: چا چه مرېي ته کفن واغوستو نو الله تعالى به هغه ته د سُندَس جامى (یعنی د جىتى انتهايى بىكى لباس) وراغوندى.

(مُعْجمَ كَبِيرٍ لِلطَّبِيرَانِيِّ، ۲۸۱/۸، حديث ۸۰۷۸)

ماشومانو ته کوم کوم کفن ورکول پکار دی

کوم نابالغه چه د شهوت حد ته رسیدلے وي هげه د بالغ په حُکم کښي دے. يعني بالغ ته چه په کفن کښې خومره توئي ورکولے کيري هげه ته د هُم هげه ورکړے شي او د دي نه وړوکې هلك ته یوه توټه او وړوکې جينې ته دوه توټي (غت خادر او ازار [يعني لنګ]) ورکولے شي او وړوکې هلك ته هُم دوه توټي (غت خادر او ازار [يعني لنګ]) که ورکړے شي نوبنه ده او بهتره دا د چه دواړو ته پوره کفن ورکړے شي اکر که د ډيوس ورڅي ماشوم وي.

(رَأَيْتَ كِتَابَ الصَّلَاةِ، بَابَ صَلَاةِ الْجَنَازَةِ، مَطَلَبٌ فِي الْكِفَنِ) (۳۰/۱۷)

د کفن تفصیل

﴿۱﴾ غت خادر: يعني د مرې د اوګړدواли نه دومره زيات چه دواړه طرف ته اوټړلے شي.

﴿۲﴾ ازار: (يعني لنګ) د سرنه واخله نښو پوري يعني د غت خادر نه دومره وړوکے خومره چه د تپلود پاره زيات وو.

﴿۳﴾ قميص: د خت نه واخله د زنگونانو د لاندي پوري او چه دا مخکښي او شاته دواړه طرف ته برابر وي او په دي کښي به خاقونه او لستونړي نه وي، د نارينه قميص په اوګو اوخيري او د زنانه د پاره ئې د سينے طرف ته [اوخيري؟]

﴿۴﴾ سينه بند: سينے نه نامه پوري او بهتره دا د چه د ورنونو پوري وي.

﴿۵﴾ لوبته: درې لاسه پکار وي يعني یو نیم ګر (مَذَنِي وَمَبِيتُ نَامَهُ، بَهَارٍ شَرِيعَتٍ حَضَرَهُ ۱/۴، ۸۱۸) [يعني د دي اوګړدوالي د شاد نيمې د لاندي نه واخله د سينے د نښکته پوري او پلن واله ئې د ډوغورد نرمې جصے نه د بل غورد نرمې جصے پوري پکار دے (مَذَنِي وَمَبِيتُ نَامَهُ)]

عام طور تیار کفن اخستلے کبیری، کیدے شي چه هغه د مری د او گردوالی په حساب د سُنّت مطابق ناپ نه وي، دا هم کیدے شي چه دومره زیات وي چه په إسراف کبیس راشی، لهذا احتیاط په دی کبیس دے چه د تان نه د ضرورت مطابق توبه کت کړے

شي. (عَدَنِي وَجِيبَتْ نَامَه)

د کفن وراغوستلو نیټونه

● د رضائی الہی حاصلولو او د آخرت د ثواب کتلود پاره به مری ته کفن اغوندم فرض کفایه به ادا کووم ● ضرورتاً به د کفن وراغوستلو نه مخکبی معاونینو [يعني ما سره مدد کونکو] ته د کفن وراغوستلو طریقه او سُنّتونه بشایم ● د غسل د تختے نه چه مړے کفن باندې خملووم نو دیر زیات احتیاط او نرمی به کووم او دغه وخت به ئې د ستر پتولو خاص خیال ساتم ● د مری په تندی به د شهادت په گوته پسْنُوَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ لیکم ● هُمْ دغسې به ورتہ په سینه باندې لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ حَلَّ اللَّهُكَ عَلَيْكَ الْمَغْفِرَةُ لَمَنْ يَكُمْ ● عطر يعني خوشبو به ورله لکووم ● که د مدینے اوږد او آپ زم زم پیدا شونو په کفن او مخ به ئې ورله شیندم ● قبر کبیس به د قبله طرف ته تاخ شان جوړ کرم او شجره شریف او عهندنامه وغيره به پکبیس ګردم.

نارینه ته د کفن اغوستلو طریقه

کفن ته یو خل یا درې یا پینځه یا ووه خلۀ [د اکربتیه یا سپیلنی] لوکې او کړئ، بیا ئې داسې خور کړئ چه اوول غت خادر په هغې د پاسه لنګ [يعني دروکه خادر] او د هغې د پاسه قمیص کېږدئ، بیا مړے په هغې خملوئ او [د کفن] قمیص ورواغوندی، بیا ورتہ په ګیره (او که کېږدئ نه وي نو په زنه) او په قول بدن باندې خوشبو او مری، په هغه اندا منو کوم چه په سجده کبیس لکې یعنی په تندی، پوز، لاسونو، زنکونانو او بنپو ورله کافور او لکوئ، (د ستر خائے ته ئې نه خوکتلى شی، نه ورته بلحال لاس لکولے شی) بیا پرې لنګ [يعني دروکه خادر] د کچ طرف نه او بیا د بنې طرف نه راتاو

کړئ. بیا په آخره کښې پري غت خادر اول د ګڅ طرف نه او بیا د بنې طرف نه راتاو کړئ چه بنې طرف تئي د پاسه راتاو شي او د سر او بنپو طرف ته تئي (دواپو سرونه) او تپري.

زنانه ته د ګفَن اغوستلو طريقه

کفن ته يو څل يا درې يا پینځه يا ووه څله [د اکربتني یا سپيلاني] لوګي او کړئ. بیا ئې داسې خور کړئ چه اول غت خادر په هغې د پاسه لنګ [يعني دروکه خادر] او د هغې د پاسه قميص کېږدي. بیا مرے په هغې خملوئ [د ګفَن] قميص ورواغوندۍ او وينته تئي دوه څایه کړئ او د قميص د پاسه تئي ورته په سينه واچوئ او [د ګفَن] لوپته ورله د نيمې شانه لاندي پورې خوره کړئ او په سر د پاسه تئي ورله راولئ او په مخ تئي ورله د نقاب په شان واچوئ چه [ښکته] په سينه باندي خوره وي. د دې او ګردوالے د شاد نيمې نه د لاندي پوري او پلن والے تئي د یو غور د نرمې حصه پوري پکار دے. څيئي خلق لوپته داسې ورپه سر کوي خنکه چه تئي زنانه په ژونديني په سر کوي دا د سُنتو خلاف دي. بیا ورته په ټول بدن باندي خوشيو وو مرې، په هغه اندامونو کوم چه په سجده کښې لکې يعني په تندې، پوزه او لاسونو ورله کافور او لکوئ بیا پري لنګ [يعني دروکه خادر] د ګڅ طرف نه او بیا د بنې طرف نه راتاو کړئ. بیا په آخره کښې پري غت خادر اول د ګڅ طرف نه او بیا د بنې طرف نه راتاو کړئ چه بنې طرف تئي د پاسه راتاو شي او د سر او بنپو طرف ته تئي (دواپو سرونه) او تپري. بیا په آخره کښې ورله سينه بند د سينه د بري حصه نه ورنونو پوري راولئ او په خه مزي تئي او تپري. نن صباد زنانو په کفن کښې هم غت خادر په آخره کښې راتاوهي نو که د قميص نه پس سينه بند کښې دوئے شي هم خه باک نشته خو غوره دا دي چه سينه بند د ټولونه په آخره کښې وي. (مَدْنَى وَوِيَّتَ نَامَه)

کفن خنکه پکار دے

● کفن به پکار دے يعني سپري به چه په اخترو کښې او د جمیعې په ورخ خنکه جامې اغوستلي او بنځۍ به چه خنکه جامې پلار کره تللود پاره اغوستلي د هغه قيمت پکار دے.

حدیث شریف کنبی دی، مبرو ته بنه کفن و رکرئ خکه چه هغونی خپل مینفع کنبی ملاقات کوي او په بنه کفن تفاخر کوي يعني خوشحاليري. (زاده‌نختار کتاب الصلاة، باب صلوٰۃ الجنائز، مطلب: فی الکفن، ۱۱۲/۳).

✿ سپين کفن بهتر دے خکه چه نبي اکرم ﷺ [يعني سپينو کپرو] کنبی کفن و رکرئ. (بیوی کتاب الجنائز، باب ماجاء مايستحب من الا کفان، ۱۳۵ ص). (hadith ۹۹۶، ۱۳۰۱/۲)

✿ د زَرِيْ توٰتے کفن هُم کیدے شي، خو که زَرِيْ توٰتے وي نو چه وينخلے شوي وي خکه چه کفن سُّتُرہ کيدل مرعوب [يعني خوبين کار] دے. (بجزخرة نيرۃ، کتاب الصلاة، باب الجنائز، ص ۱۳۵)

✿ کفن که په آب زم يا د مدینے په او بولکه په دواړو باندي ټوند کړئ شوے وي نو سعادت دے. (مکنی وصیت نامه)

مُتَفَرِّقَ مَدَنِي گلونه

✿ د مرېي دواړه لاسونه ډډو ته کېږدي، په سینه ئې ورله مه ګردئ چه دا د ګُفارو طريقه د. (الدر المختار معه رَذْلُهُنَّ حَكَارَ کتاب الصلاة، باب صلوٰۃ الجنائز، ۱۰۵/۳) بعضې خائے کنبی ئې ورله د نامه نه لاندي داسي کېږدي لکه د لمانځه په قیام کنبی، داسي هُم مه کوي. (بیهار شریعت حصہ ۴، ۸۱۶/۱)

✿ مرېي که خه مال پریښودے وي نو کفن د هغه د مال نه کيدل پکار دي. (زاده‌نختار کتاب الصلاة، باب صلوٰۃ الجنائز، مطلب فی الکفن، ۱۱۴/۳)

✿ که چا وصیت اوکړو چه ما ته په دوه ټوقو کنبی کفن راکړئ نو په دې وصیت به عمل نه کېږي، درې ټوقے د ورکړئ شي او که دا وصیت اوکړي چه د زرو روپو کفن راکړئ نو دا به هم نه نافذ کېږي، د مُتوسٰط درجې [کفن] د ورکړئ شي. (زاده‌نختار کتاب الصلاة، باب صلوٰۃ الجنائز، مطلب فی الکفن، ۱۱۲/۳)

علماء و مشائخ عمامه [يعني پتکي] په سر خخولے شئ، عام خلق عمامه په سر خخول

منع دي. (الدر المختار معه رأى الحنكار كتاب الصلاة، باب صلوة الجنائز مطلب في الكفن، ١٢٣ ملتفقاً)

غسل وركلو نه پس، کفن کبني مخ پتولو نه مخکبني د مری په تندی باندي د
شهادت په گوته **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** اوليکي (مَدْنَى وصَيْتَ نَامَه)

هم دغسي ورته په سينه باندي **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ** عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ اوليکي. (مَدْنَى وصَيْتَ نَامَه)

د زره په خائيه [ورته] يار سوں الله [اوليکي] (مَدْنَى وصَيْتَ نَامَه)

دنامه او سيني په مينځني حصه د کفن د پاسه: يا غوړ اعظم دستګير **بِحَمْدِ اللَّهِ الْكَعْلَى عَلَيْهِ**
امام اعظم ابو حنيفه **بِحَمْدِ اللَّهِ الْكَعْلَى عَلَيْهِ** يا امام احمد رضا **بِحَمْدِ اللَّهِ الْكَعْلَى عَلَيْهِ**، يا شيخ ضياء الدين **بِحَمْدِ اللَّهِ الْكَعْلَى عَلَيْهِ**
د شهادت په گوته اوليکي. (مَدْنَى وصَيْتَ نَامَه) د خپل پير صاحب نوم هم ليکاے شئ لکه يا
عطار.

او د نامه د پاس نه واخله د سره پوري د کفن په توله حصه باندي د (د شانه علاوه)
”ميدهنه مدینه“ اوليکي شئ. ياد ساتئ! دا هر خه په سياهي نه صرف د شهادت په گوته
ليکل دي او که خوک سيد صاحب يا عالم دين ئي اوليکي نو سعادت ده.

[أَمِيرِ أَهْلِ سُنْنَةِ دَائِشَ كَبِيْرِهِ الْعَالِيَهِ فَرْمَأَيْ] په دواړو ستړکو دراته د مدینه منوره د کجورو
هدوکي کېښودله شئ. (مَدْنَى وصَيْتَ نَامَه)

که د کومې اسلامي خور مخصوصي ورڅي وي يا حامله وي نو هغه مری ته کتلے
شي، په دي کبني هیخ باک ذشته. (دارالافتاء أهلسنت)

د کفن ټوته د جامو کنډلو مشين (يا په لاسو) کنډلے شئ. (دارالافتاء أهلسنت)
دعائے عطار:

يارب مصطفى! د شعبه کفن دفن سره تعلق لرونکي چې کوم زما مدنی خامن يا زما مدنی لوونه په يوه مياشت کښې کم از کم 12 مرو ته د غسل ورکولو سعادت حاصل کري هغويي ته د دولسي والا محوب کريم ﷺ شفاعت نصيب کړي، چې تر خو روندے وي تل د نيكو کولو توفيق ورکړي په سُنتَو عمل کولو توفيق ورکړي، په عشق رسول کښې د وخت تيرولو توفيق ورکړي- يالله پاكه! دوئي ته بيا بيا حج کول نصيب کړي، بيا بيا ئې د خورې مدینې زيارت نصيب کړي، إِلَهُ الْعَالَمِينَ! د بدې خاتمه نه ئې اوستاني، يالله پاكه! په جَنَّةُ الْفَرَادِ وَسُكُونَه حبيب ﷺ گاونه ورنصيب کړي- امِينٰ بِحَمَادَةِ النَّبِيِّ أَكْمَينَ ﷺ

د ګَنْ دَفَنْ مُتَعَلِّقْ سُوالْ جواب

(از دارِ الإفتاءَ أهْلُسُنَّةِ)

سوال: که د مرې بدن کښې د خه حادثې په وجه سُوري شوئه وي نو هغه ګندل خنګه دي؟

جواب: د وفات کيدونه پس د ګندلو اجازت نشه خکه چه دا مرې ته بې وجھې تکليف ورکول دي، خو هغه سورو کښې د مالوچ وغيره کينبودلے شي خنګه چه د پوزې او غورونو وغيره سورو کښې د کينبودلو حُکم ده.

سوال: که اسپطال نه مرے داسې حال کښې راشي چه پتئ پرې ترلي شوي وي نو آيا پتئ خلاصول او [په هغه خایونو] او بهيوں به ضروري وي؟

جواب: بعضی پتئ بدن پوري داسې نښتي وي چه که هغه راخلاصوئ نود بدن يا وينتو رابنکلو په وجه به مرې ته تکليف رسيري لهدا داسې پتئ که تړمو او بواچولو سره په آسانۍ لري کیدے شي نو لري ئې کړئ ګنې پرېږئ دئ او بعضی پتئ بدن پوري نه وي نښتي، داسې پتئ د مرې ته تکليف ورکولو نه بغیر لري کړے شي.

سوال: د پوست مارتم وala مرې د سينے نه نامه پوري تکونو د پاسه پلاستيك شيت لکيدلے وي آيا هغه لري کول ضروري دي؟

جواب: دا پلاستیک شیت عام طور بدن پوري نبته وي او د دې لري کول د مرېي د پاره د تکلیف باعث وي لھذا داسې شیت هم که ترمواوبو اچولو سره په آسانې لري کیدے شي نولري ئې کړئ ګنې پرېږئي دی.

سوال: د مرېي که وينه بهېږي نو آیا زیاتې پتئ پرې لکولے شي یا د پلاستیک پیکنگ اجازت شته دے؟

جواب: د پلاستیک پیکنگ په خائے پتئ کول پکار دي.

سوال: مرېي له استنجا کولو وخت کښې د پلاستیک وغیره دستانے استعمالول خنګه دي؟

جواب: استعمالولے ئې شي.

سوال: که غسل نه پس هم د مرېي څله واژ پاتې کېږي نو آیا زنې ورله ترلے شي؟

جواب: ترلے ئې شي.

سوال: که سوزیدلو یا ډوبیدلو په وجہ د مرېي بدن دومره وروست شوے وي چه لاس لکولو سره ترې د خرمني ولا پيدو یا غوبنې لري کیدو یقین وي نو آیا داسې صورت کښې به هم غسل ورکول ضروري وي؟

جواب: که د مرېي بدن وروست شوے وي چه لاس لکولو سره به ترې خرمون ولا پېږي یا به ترې غوبنې لري کېږي نو هم غسل به ورکوي او [داسې مرېي ته] د غسل ورکولو طريقة دا ده چه د لاس مېلنو نه بغیر پرې او به تېږي کړے شي.

سوال: د شوګر د مرېيض په زخم کښې چه کوم چېنځي دنه پوري تلي وي، آیا هغه صفا کول ضروري دي؟

جواب: مرېي ته تکلیف ورکولونه بغیر خومره چه کیدے شي ترې صفا د کړے شي.

سوال: که جنازه ناوخته کېږي نو غسل کله ورکول پکار دي د وفات نه فوراً پس یا د جنازارے د لمانځه نه لېږ مخکښې؟

جواب: د وفات نه فوراً پس.

سوال: د قېر په دیوالونو د ګوتې په اشاره لیکل خنګه دي؟

جواب: لیکلے شئ.

سوال: که خخولو وخت کنې د مانبام اذان اوشي یا د نورو لمنځونو د جمیعه وخت شي
نو خخول اوکړے شي که جمیعه سره لمنځ اورکړے شي؟

جواب: د خومره کسانو چه خخولو کنې حاجت وي هغوي د پاتې شي او نور د جمیعه
سره لمنځ ادا کړي.

سوال: د مرې بنپو باندي که دیر خيري وي نو صفا کول ضروري دي یا او به بهیول کافی
دي.

جواب: د ګسل فرض ادا کولو د پاره او به بهیول کافی دي البتہ خيري لري کول د پاره صابن
استعمالول جائز دي.

سوال: ګډات نه د جنازه اعلان کول خنګه دي؟

جواب: جائز دي.

سوال: زمونږ خائے کنې چه خوک وفات شي نو د جنازه د لمانځه نه پس حیله کوله
شي او د هغې طریقه دا د چه امام صاحب د جنازه د لمانځه نه پس مقتديانو سره په
ولاره دائره جوړه کړي او د ټرآن شریف نه لاندې خه روښ کېږدي او د یو بل ملک کوي
ئي او چه دوباره امام صاحب ته راوسيږي نو امام صاحب دعا کوي، یو بل ته د ملک کولو
عمل یو خوپيرے کوي او هره پېړه امام صاحب دعا کوي. آیا دا حیله کول صحیح دي که
نه؟ او د داسې حیله کولو په وجه به مرې ته خه فائده هم کېږي، که نه؟ حالانکه د مرې
دلمنځونو او روزو هیڅ حساب نه کوي. وضاحت اوکړي؟

جواب: د حیله اسقاط د طریقه صحیح نه ده البتہ دے کنې چه کوم رقم فُقراؤ ته ورکوله
کېږي د هغې مطابق به [د في فطره د رقم په حساب] د مرې د [هغه همره] روزو او لمنځونو
فیدیه ادا شي، د حیله اسقاط صحیح طریقه دا د چه د مرې د ټول ژوند د پاتې شوو [يعني
قضايا شوو] لمنځونو او روزو حساب اولګولي شي بیا که مرې وصیت کړے وي نو د هغه
د ټول مال د دریمي حصه نه، او که وَصِيَّتْ ئې نه وي کړے نو د خپل طرف نه د خه مال

ورکړے شي یا د قرض رواخستې شي او فډیه د ورکړے شي او که مال کم وي او فډیه زیانه وي نو یو بل ته د اپولو راپولو طریقہ د اوکړے شي دا هُم جائز دي. فُقهائي کرامو د دی د جواز [يعني جائز کيدو] تصریح کړي ده البتہ دی خبرې خیال ضروري دے چه دائره کښې ولاړ [یا ناست] کسان شرعی فقیران وي، خوک غني د په هغې کښې نه اودریږي، که خوک غني پکښن ولاړ وي نو هغه ته د رارسیدونکي رقم په قدر به فډیه ادا نه شي. هر شرعی فقیر د هغه رقم باندې قبضه کولونه پس د خپل طرف نه د مرې د لمونځونو او روزو د فډیه په نیټ بل ته ورکوي، دغسې اپول راپول کوئي تر دې چه د مرې د تولو پاتې شوو [يعني قضا شورو] لمونځونو او روزو فډیه اوشي. رقم سره که قرآن پاک هُم وي نو د قرآن مجید په بدل کښې به صرف دومره فډیه ادا کېږي خومره چه د قرآن پاک قیمت دے، دا ګنړل چه قرآن پاک سره به توله فډیه ادا شي دا بے اصل ده.³

سوال: د بَم وغیره چاودنې په وجه بعضې وخت مرې او شيندل شي او بدنونه ئې ټکړے ټکړے شي د هغوني باره کښې خه حُکم ده.

جواب: که د یو انسان [د سرنه بغیر] نیم نه زیات بدن و موندلے شي نو گسل او کفن به ورکوي او د جنازے لمونځ به ئې هُم کېږي او که د جنازے د لمانځه نه پس هغه باقی ټکړه هم پیدا شوه نو په هغې به دوباره لمونځ نه کېږي او که نیم بدن ئې و موندلے شواو هغې سره سَر هُم و ونويابا هُم دا حُکم ده او که سَر و رسه نه وي [يعني هغه نیم بدن سره،] یا په او ګړدوالي د سَر نه واخله بنپو پورې د بنې طرف یا کڅ طرف یوھ حصه و موندلے شوه نو په دې دواړو صورتونو کښې نه گسل شته او نه کفن او نه [د جنازے] لمونځ بلکه یوھ توټه کښې ئې تاؤ کړئ او خخ ئې کړئ. (الدر المختار معه رذال المختار كتاب الصلاة بباب صلوٰة الجنائزه ۱۰۷/۳)

سوال: گسل ورکولو د پاره د مرې بالکل برښمول شرعاً جائز دي که نه؟

جواب: ناجائزه دي ځکه چه د مسلمان تعظیم د ژوند او مرک حالت کښې یوشان ده.

³ ..... د فدئي متعلله د نور تفصیل د یاره صفحه نمبر 182، 183 او ګوړي.

سوال: که د مری خپلوان بل مُلک کنبی وي نو آیا د هغويي په انتظار کنبی خخولو کنبی تاخیر [يعني ناوخته کول، ليت کول] کيدے شي؟

جواب: حدیث کنبی دي چه کله تاسو کنبی خوک مر شي نو هغه حصار مه ساتئ او هغه قبیر طرف ته زریوسی، ویشکاۃ المصالیح، کتاب الجنائز، باب دفن المیت، الفصل الثالث/ ۲۵۰ / حدیث ۱۷۱۷ د کومو خپلوانو په راتلو کنبی به چه دیر زیات وخت لکی نو هلتہ د هغويي په انتظار کنبی د مری په خخولو کنبی د ناوخته کولو بالکل اجازت نشه.

سوال: قبیر پخول خنگه دي؟

جواب: قبیر د پاس نه پخول جائز دی خو بهتره دا ده چه د پاس طرف نه پوخ نه کړے شي او دننه طرف نه بې ضرورته پخول منوع و مکروه دي، ياد ساتئ حقیقت کنبی قبیر د زمکي هغه حصه ده کومي سره چه مرے مُتّصل (يعني لکیدل) وي نود هغې نه کير چاپره کومه چده بې ضرورته پخول منوع و مکروه دي البتہ ضرورتاً دننه حصه د پخولو اجازت شته ده.

سوال: بعضی علاقې داسې دي چه کله هلتہ قبیر کنستلے کېږي نود او بوا سطح او چته کیدو په وجه پکنبی لبرې دیرې او به راشي، دومره او به وي چه د مری شا پري لمدیده شي. آیا هغه علاقو کنبی د زمکي د پاسه چار دیواري جورول او په هغې کنبی مرے خخول کولے شي؟

جواب: مرے په زمکه د پاسه اینښو دل او د هغه نه کير چاپره چار دیواري قائمول شرعاً جائز نه دي حتی الامکان مرے زمکه کنبی دننه خخول فرض کفایه دي. لهذا باقاعده د قبیر او کنستې شي او مرے د لرکي يا او سپني وغيره تابوت کنبی بند کړے شي او قبیر کنبی د کینښو د شي.

سوال: عامو قبرونو باندي د نوم والا تختیع لکولو خه حکم ده؟

جواب: د قبیر پیشند ګلود پاره د نوم تختیع لکول جائز دي خو په هغې د قرآن کریم آیتونه او اسمائی مُقدَّسه مه لیکي خکه چه عام طور ادیرو کنبی د هغې بې ادبی کېږي.

سوال: زمونږه علاقه کښې د رواج دے چه کله خوک وفات شي نود خخولو نه پس خه ورڅو پوري د هغه په قېبر ګلونه ګردي هم دغسي په شب براءت او د اختر په موقع هم په قبرونو ګلونه او د هغې [يعني د ګلونر] پانري پاندو دلے کيري. آيا قبرونو باندي ګلونه اينبودل جائز دي؟ او د دي خه فائده هم شته دے که نه؟

جواب: قېبر باندي ګلونه اينبودل جائز و مُستحب دی، تر خو چه ګلونو کښې لمدوا لے وي نومړي ته راحت حاصليري، دا خبره حدیث مبارک نه ثابته ده.

چنانچه حضرت سیدنا عبد الله ابن عباس حَفَظَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمائي: حضور انور حَلَّ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د مکے يا مدینے باغونو نه يو باځ کښې تيريدلو نود دوو کسانو آوازئي او ريدلو چه په هغوي عذاب قبر کيري، خوربني حَلَّ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و فرمائيل چه په دي دواړو باندي عذاب کيري او په خه غټه خبره عذاب نه کيري چه د هغې نه بېچ کيدل مشکل وو بیا ئې او فرمائيل: په دوئي کښې يو کس خو به د خپلو متیازو نه خان نه ساتلو او بل به چځلي کوله، بیا ئې د کجوري يوشين خاخ را وغوبنتلو، هغه ئې دوه تکرے کړلو او په هر قبرئي يو یو پکړه کينبودله صحابة کرامو عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ عرض او کړو: يا رسول الله حَلَّ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ داسي موولے او کړو؟ خوربني حَلَّ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ او فرمائيل: د دي د پاره چه تر خو دا دواړه خاخونه وچ نه شي د دي دواړو په عذاب کښې به تخفيف [يعني کے] کيري.

(بخاري، كتاب الوضوء، باب من الكبار ان لا يسئل من بوله، ٩٥١، حدیث ٢١٦)

مرقاۃ کښې دی: خلقو کښې چه کوم رواج دے چه خوشبوداره ګلونه او د کجوري خانګه په قېبر باندي ګردي هغه د دي حدیث په رو سُنت دی.

(مرقاۃ النقاۃ، ٥٣٢)

سوال: که بنځه مرے وي نو هغې ته کفن کښې پرتوګ اغوستل صحيح دي که نه؟

جواب: د بنځي سُنت کفن کښې پنځه کړے وي،

غټه خادر، ازار [يعني لنگ]، قميص، سينه بند او لوپته، بنځي ته کفن کښې پرتوګ اغوستل سُنت نه دي او د دي خه حاجت هم نشتہ.

سوال: د مرې والا کور ته چه کوم خپلوان د لري نه راغلي وي د هغونې د پاره د طعام او د شې د اوسيدو انتظام کول شرعاً خنکه دي، که د طعام انتظام او نکرے شي نو اکثر کلي کښې هوتل وغیره هم نه وي چه ميلمانه ئې تري خان ته واخلي او اؤې خوري او نه پخله خه بندوست کولے شي نو داسي صورت کښې خه کول پکار دي؟

جواب: د خپلوانو یا کاونديانوله طرفه د مرې کورنې ته په ورومبيه ورخ دومره طعام را لېږل چه د دوه وخته خوراک ئې او شې سُنَّت دی بلکه هغونې باندي په زاري خورل پکار دي. هم دغسې لري راتلونکو کښې چه خوک د مرې د کورنې دی هغونې هم دا طعام خورلے شي. د هغونې نه علاوه نورو کومو چه ميله لکولي وي او پراته وي د هغونې د پاره د مرې د کورنې والو د خوراک خښاک په اهتمام کښې مشغولیدل د مرې [د کورنې له طرفه] د دعوت په رُمره کښې داخل بد رسم دے. که د مرې د کورنې نه ئې خوک خاص د خپل جيپ نه اوکري بيا هم منع دي او که د مالِ متروکه [يعني دئرکه د مال] نه ئې اوکري بيا هم [منع دي] ترکه کښې که نابالغه هم وي او د هغونې د حضونه ئې اوکړه نوسخت آشَد حرام دي. **(فتاوی)**

د هغونې ۶۶۶/۹

سوال: که دوه کسان د خه دُنیوي خصومت (يعني جګړے) په وجه خفه وي، دے دوران کښې په هغونې کښې یو وفات شي نو د دُنیوي جګړے په وجه ژوندي کس د پاره د هغه مړ شوي کس د جنازه لمونځ نه کولو خه حُکم وي؟

جواب: خوک چه بغیر د شرعی ځُذره درې ورڅو نه زيات د مسلمان ورور نه خفه اوسي هغه فاسِق دے. حدیث مبارک کښې چه د یو مسلمان په بل مسلمان باندي کوم حقوقه بيان شوي دي په هغې کښې یو د هغه د جنازه لمونځ کول هم دي لهذا خوک چه د خپل مسلمان ورور د جنازه په لمانځه کښې شريك کيدے شي هغه د بې ځُذر نه پرېږدي او د دُنیاوي جګړے په وجه خود مسلمان ورور د جنازه لمونځ پرېښو د بالکل نه دي پکار.

سوال: غُسل ورکولو وخت کښې که د مرې څله کښې نقلی جامنې ياد سرو زرو غائبين يا نقلی سترګه يا لينس وغیره د نظر لګیدلي وي نو د هغې خه حُکم دے؟

جواب: دے کنبی قاعیده دا د چه که داسپی مصنوعی خیزونه په آسانی لری کولے شئ چه مری ته تکلیف نه رسی نوبیا د لری کولو اجازت دے او که مری ته تکلیف کیری نو ویستل نه دی پکار.

سوال: بعضی وخت چه نوے قبر کنستلے کیری نو هدوکی پکنبی را اُوحی، داسپی صورت کنبی خه کول پکار دي؟

جواب: کوم خائے کنبی چه د مری خخیدل معلوم وي اکر که کلونه تیر شي هغه خائے کنستل او بل مرے پکنبی خخول ناجائزه او حرام دي او که معلوم نه وو او د کنستلو وخت کنبی هدوکی را اُووتنل نو هغه د بيرته خخ کري او بل خائے کنبی د نوے قبر او کنستے شي.

سوال: کله داسپی اوشي چه د باران په وجہ قبر کنبی سورے اوشي نو خلق ورته [سوری کنبی] گوري، داسپی کول خنگه دي؟

جواب: دلته غور کول پکار دي چه کله مرے قبر کنبی بند کرے شي او الله تبارکو تعالیٰ ته حواله کرے شي نوبیا د عالم بَرَّخ سلسله شروع شي او بیا دا د الله تبارکو تعالیٰ او مری ترمینخه رازونه وي ل لهذا هیچ چاته هُم د دی نه د خبریدو د کوشش کولو یا قبر ته [سوری وغیره کنبی] د کتلوا اجازت نشه.

سوال: کوم ماشوم چه ژوندے پیدا شي او بیا مر شي او د هغه نوم نه وي اینبودے شوے نو آیا وروسته د هغه نوم اینبودل ضروري دي که نه؟ دے باره کنبی ارشاد او فرمائي.

جواب: کوم ماشوم چه ژوندے پیدا شي او وفات شي د هغه جنازه به هم کیري او گفَن دَفَن به ئې هُم کیري او د هغه نوم به هُم اینبودے شي که هغه وخت تادئ کنبی يا د خفگان په وجہ ئې نوم اینبودل هير شو او خخ ئې کرو نو وروسته ئې هُم نوم کینبودے شي.

سوال: آيا مری ته گُسل ورکولو کنبی د استنجاء د پاره خلتہ استعمالوے شي؟

جواب: عام طور مرپی ته غسل ورکولو کبني استنجاء د پاره استعماليدو والا کپړه د

خلتے په شان وي او هغه استعمالولو د پاره لاس ته اچولے شي.

سوال: بعضو علاقو کبني نن صبا اکثر و بیشتر قبرونو کبني دننه د سیمنتو بلاکونه لکولے کيری او پاس نه بندولو د پاره هم د سیمنتو جور شوي سلیپونه لکولے کيری، نو آیا داسي

خخول صحیح دي؟

جواب: ولے چه سیمنت په اوږجورپې ل لهذا د سیمنتو بلاکونه یا په اوږپخې شوي خښتي قېږ کبني مه لکوئ او که د قېږ د خاورود غورزیدو اندیښنه وي نو هغه خښتو یا بلاکونو لکولو نه پس هغې له د خته ليورکړئ هم دغسې د سیمنتو د سلیپونو دننه طرف هم په خته ليورکړئ چه د مرپی هر طرف ته خاوره وي، که چا داسي او نکړل نو هم ګنهګارنه د.

سوال: آیا مکروه وخت کبني هم د جنازه لموځ کیدے شي؟

جواب: که مکروه وخت کبني جنازه راورے شي نو داسي صورت کبني د جنازه لموځ مکروه وخت کبني هم ادا کیدے شي او که جنازه د مخکبې نه تیاره وي او مکروه وخت داخل شي نو بیا مکروه وخت کبني د جنازه کولو اجازت نشيته.

سوال: چه مرپی ته غسل ورکړے شوئ وي او کفن ئې نه وي وراغوسته، بیا خپلوانو کبني خوک خواهش او کړي چه زه هم غسل کبني شاملېږم نو آیا هغه غسل کبني شاملېدے شي؟ دے باره کبني ارشاد او فرمائې.

جواب: د مرپی د غسل وخت کبني د نیک کسان شاملېږي او د خومره کسانو چه حاجت وي صرف هم هغه حضرات د مرپی سره وي او چه غسل ورکړے شونو بیا چا ته د شریک کیدو (با [مرپی باندې] د او بیهیولو) اجازت نشيته.

سوال: که د مرپی د ستر په مقام باندې زخم وي نو آیا د ستر هغه مقام د کتلوا جازت شته د دې د پاره چه په احتیاط غسل ورکړے شي؟

جواب: غُسل ورکولو د پاره د اسې زخم ته د کتلوا جاზت نشته، خواوبه اچولو کښې احتیاط کوي او لاس وغیره پرې مه رانګارې.

سوال: چه کله د قبُر خواته اذان کوي نو خلقو ته وائي چه تاسو لارېشی، اوس دلته هیڅ چا ته د حصاریدو اجاზت نشته. دے باره کښې شرعی رهنمائي اوکړئ چه شرعی اعتبار سره داسې کول خنګه دي؟

جواب: د قبُر خوا ته د اذان کولو مقصد شیطان لري کول دي او روایتونو کښې دي چه کله مرے خخ کړي او خلق ترې خلوینېست قدمه لري لاړ شي نو بیا منګر نکیر راحي. باقي خلقو ته حکم د تللو وائي چه هغوي لارې شي نو اذان اوکړي خو که هلتہ خوک ولاړ وي او هغه وخت اذان اوکړے شي نو دي کښې شرعاً خه قباحت نشته.

سوال: بعضې اسلامي ورونيه [د مرې کوزولونه مخکښې] قبُر ته کوز شي او د سُوزه مُملک تلاوت کوي داسې کول خنګه دي؟

جواب: که قبُر ته کوز شي او د مرې د آسانې د پاره د قرآن پاک تلاوت کوي نو دا جائز دي په دي کښې باک نشتة، البتہ د دي خبرې خیال ساتئ چه که مرے خخولو د پاره را اور سیدو نو هغه وخت د مرې حصارولو او د تلاوت د پاره کوزیدلو په خائے د مرې د راتلو نه مخکښې تلاوت کوي.

سوال: بعضې وخت د زیات باران او او بوي جمع کيدو په وجه د بعضو قبرونو یوه ډډه بنکته شي بلکه د ډېر و قبرونو د لويدلو اندېښنه هُم وي د هغې د دوباره صحیح کولو باره کښې مَدَنَی گلونه بیان کړي؟

جواب: په دي صورت کښې د قبُر سپر دلو اجاზت نشته بلکه بهرنه د په خه طریقه د قبُر صحیح کولو کوشش اوکړے شي. هُم د غنسې که خه سلیپ وغیره غور زیدلے وي نو په دي صورت کښې پرې خه کپره وغیره واقھوئ

او یونیک صالح مُنتَقی کس ته اووائی چه هغه د قبر کبني دننه کتلونه بغیر صرف لاس وربنکته کري او سلیپ د صحیح کري بيا د پري بل سلیپ فوراً کيردي. دے دوارن کبني قبر ته دننه کتل جائز نه دي.

سوال: د بخو اديرے [يعني قبرستان] ته تلل خنکه دي؟

جواب: د بخو اديرے ته تلل منع دي، بلکه مزاراتو ته حاضریدل ئې ھم منع دي، صرف او صرف د پاك نبى ﷺ روضه مبارڪي ته د بخود حاضریدو اجازت شته دے، (بلکه سُئَّتْ مؤگده واجب ته نزدے دي) د دي نه علاوه يو مزار يا اديرے ته د فاتحه وئيلو [ونغيره] د پاره د بخو تلل منع دي، اجازت نشته، په کور کبني د فاتحه [يعني تلاوت او دُعا وغیره] لولي او ورته إیصال ثواب کوي دئي.

سوال: بعضی وخت مرے د مجبوري په حالت کبني د امانت په طور خخ کرے شي نو د دي به خه حُڪم وي؟

جواب: امانتاً خخول چه وروسته به ئې بل خائے کبني خخ کرو، اسلام کبني ددي اجازت نشته، کوم خائے چه خخ کرے شو ھم هلته ئې پرېږدي. د هغه خائے نه ويستل او بل خائے ته منتقل کول دا حرام دي.

د مجلس کفن دفن تعارف

د عاشقان رسول ديني تحریک دعوت اسلامي د 79 نه زيادت شعبه جات قائم کري دي او د دي شعبو په ذريعه د نيكى دعوت عام کولو او د سُنّتو ژوندي کولو په خدمت کبني مصروف عمل دے په ھم دي کبني يوه شعبه کفن دفن ھم ده کومه چې د سنت و شريعت مطابق د عاشقان رسول د کفن دفن او د مري وارثانو سره د غمرازي کولو ثواب کتپل د پاره کوشش کوي او ورسره دا شعبه عاشقان رسول (اسلامي ورونپرو او اسلامي خويندو) ته د کفن دفن طريقة سندولو کبني مصروف عمل ده. چنانچه په کفن دفن کبني د حصه اخستلو ترغيب او د کفن دفن زده کولو د پاره د شعبه کفن دفن له طرفه په ملک کبني او بیرون ملک ویدیو اجتماع گانپي منعقد کيري چې په هغې کبني عاشقان رسول ته د مرگ نه واخله خخولو پوري مسائلو باره کبني خبردارے ورکولے کيري، د کفن دفن عملي

اجتماعات منعقد کېږي او عملی طور د مرې د گسل او کفن کټ کولو او وراغوستلو طریقه بنو dalle کېږي، د دې نه علاوه د کفن دفن رهائشي کورس اور آن لاثن کفن دفن شارت کورس سلسله هم شته. (الْحَمْدُ لِلّٰهِ) په اسلامي خویندو کښې هم د کفن دفن شعبه قائمه ده او اسلامي خویندو ته د شریعت مطابق د غمرازئ کولو او د کفن دفن طریقه زده کولو سلسله هم جاري ده) هم دغسې کتبه فروشو، کفن فروشو، د ګلونو مارکیت او قبر کنستونکو په مینځ کښې هم مدنی حلقة لکولے کېږي او هغويي ته هم د هغويي معاملات د سُنّت او شریعت مطابق د کولو ذهن ورکولے کېږي، د نورې آسانې د پاره د ”Muslim's funeral App“ په نوم یو موبائل ایپلی کیشن هم جور کړے شوې ده چې په هغې کښې د انيميټډ ويډيوز په ذريعه د مختلفو عنوانو ته تحت مرحله وارد کفن دفن طریقه بنو ملي شوي ده. د نور معلومات او رابطه د پاره د دې شعبه د ويډ سائې Tajhizotakfeen.dawateislami.net وزړت کولے شي. (الْحَمْدُ لِلّٰهِ) د شعبه کفن دفن تحت دريمې، وومې [يعني د جمیعو]، د خلوینښې او کلیزې په موقعو باندې د ایصال څواب اجتماعاتو هم اهتمام کېږي. دا ټول امور په صحیح طریقه سره کولو د پاره د دعوت اسلامي د تنظیمي تقسيم تحت په مختلفو سطحو (شوري، مليکي، زون، کابينه، ډویژن او ر علاقه سطح) باندې ذمه داران مقرر کړے شوي دي او هغويي باهمي مشاورت سره دا کارونه د بهتر نه بهتر انداز باندې د کولو کوشش کوي. اللہ پاک د دعوت اسلامي شعبه کفن دفن او نورو ټولو شعبه جاتو ته ډيرې ډيرې ترقی ورکړي. آمين

د مرې وینته او نوکان کټ کول

د مرې کېړه یا د سر وینته ګمنزوں یا نوکان پریک کول یا د کوم څائي وینته خرئيل يا تراشل یا وښکل ناجائزه او مکروه تحریمي دي بلکه حکم دا ده چه په خه حالت ده په هم هغه حالت ئې خخ کړئ، خو که نوک ئې مات شوې وي نو هغه ترې اغسته شئ او که نوکان یا وینته مو ترې و تراشل نو کفن کښې ئې کېږدي. (ڈالخخار کتاب الصلاة. باب صلوة الجنائزه. مطلب: فی القراءة عند الميت. ۱۰۴/۳)

د خُنثي د مری د غسل او کفن طريقه

خُنثي مشکل (يعني په چا کښې چې د بسخې او سرې دواړو علامات وي او دا ثابتنه نه شي چې د سپرے دے او که بسخې، هغه) ته به د بسحو په شان پېښځه کېږي، ورکوله کېږي، خود هغه د پاره د کسم يا زعفران رنګ شوئه او ورینسمين کفن ناجائزه ده.

(فتاویٰ هندیه، کتاب الصلاة، الباب الحادی والعشرون فی الجنائز، الفصل الثالث فی التکفین، 1/161)

د مستعملو او بو اهم مسئله

که د بې آودسه کس لاس يا کوته يا د کوتے بند يا ٹوک يا د بدنه هغه یوه حصه چه په آودس کښې وینڅلے شي قصدًا يا په هیره سره د “دَ دَرَ دَه” (10×10) [يعني ۱۰۰ شرعی ګړ] نه کو او بيو (مثلاً د او بيونه ډک بالتي يا لوته وغیره) کښې پريو خي نو او بيه مُستَعْتَلِي (يعني استعمال شده) شوئه او اوس د آودس يا غسل کولو لائق پاتے نه شوي. هُم دغه شان چه په چا باندے غسل فرض وي د هغه د بدنه کومه ناوينځي شوي حصه که په او بيو کښې او لکي نو هغه او بيه د آودس او د غسل د کار پاتے نه شوئه. خوکه وینڅلے شوئه لاس يا د بدنه بله کومه وینڅلے شوي حصه پکښې او لکي نو خه باک نشيته. (بخاری شریعت ج 1 ص 333)

(د مستعملو او بيو، د غسل او د آودس تفصيلي احکام زده کولو د پاره بهار شریعت ج 1 حصه 2 او لوله)

مستعملې او بيه دوباره د کار قابلي جورولو دوه طريقه

په او بيو کښې ناوينځلے لاس او لکيدو يا په خه وجهه مُستَعْمَلَه شوي او غواړي چه دا د کار قابلي شي نو خومره چه مُستَعْمَلَه او بيه د هغې نه په زيات مقدار کښې په هغې کښې بسي او بيه ګډي کړئ ټولې به د کار قابلي شي او ۲۱ بله طريقه دا ده چه په هغې کښې د یو طرف نه او بيه ور اچوئ چه بل طرف ته وېږدي نو ټولې او بيه به د کار قابلي شي

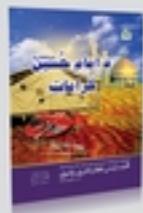
په عامو کښي موجودي يو خو غلطيانی

د مرېي نوکان او روښته کت کول د مرېي اغوسټي جامې غورزوں د مرېي د غسل نه مخکښې تخته بغیر د ضرورتہ وینځل په کوم څائے کښي ئې چې ګسل ورکړے وي په هغه څائے کښي 40 ورځي رنرا کول چې خوک د غسل تخته راوري هم هغه د ئې واپس یوسې ګني مصیبت به ورته پیښ شي. د مرېي په کفن کښي لنګ لازمي قرار کول په قبر د پاسه ماتې کړې اکږيئ اچول د مرېي د غسل صابن بیا په استعمال کښي راوستل ناجائزه ګنډل د مرېي کپړے په قبرستان کښي پریښو دل، په دې وجه چې چرته د مرېي روح منږه او نه نیسي د مرېي د ګسل او به ګتیر ته تلل ناجائزه ګنډل د ډېر عمر بنسځه د خاوند د جنازه سره 40 قدمه بوتلل، په دې سوچ چې داسي به عدېت ختم شي که ماشوم وفات شي نو د اديرسه نه بهر خخول لازمي ګنډل. [دا غلطيانې په بعضې قومونو کښي وي]

الحمد لله رب العالمين والشاده والسلام على سيد المرسلين أبا عبد الله عز وجله من الشفطين التجئين بسم الله الرحمن الرحيم

نيک او لسونخ گزاره جوبیدو د پاره

هر زیارت د مابنام د لمانځه نه پس ستاسو په خانې کښي کیدونکي
د دعوت اسلامي د سُنّتو ده هفته واره اجتماع کښي د رضائی الهي د پاره
ښوښو نیټونو سره توله شبه تبروي د سُنّتو د تریست د پاره مَدَنِی قافلو کښي
عایشان رَسُول سره هره میاشت د درې ورخو سفر او هره ورخ د "فَكِيرْ مَدِينَة"
په ذريعيه د مَدَنِی انعاماتو رساله د کوئ او د هري مَدَنِی میاشتی په يڪم تاریخ
نه د خپل خانې ذمہ دار ته د جمع کولو معمول جور کړي
زما مَدَنِی مقصد: "ما ته د خپل خان او د تولي ذبیا د خلقو د اصلاح کوشش
کول دي." **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَا شَاءَ**. د خپلی اصلاح د پاره په "مَدَنِی انعاماتو" عمل
او د تولي ذبیا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پار "مَدَنِی قافلو" کښي
سفر کول دي. **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَا شَاءَ**

فیضانِ مدینه محله سوداگران زره سبزی منڈی، بابُ المدینه (کراچی)

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213

Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com